

Romana Barnycz-Gupieniec, Tadeusz Grabarczyk, Leszek Kajzer

Subkowy, woj. gdańskie

Informator Archeologiczny : badania 16, 281-282

1982

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

wieży pozwoliły na dokonanie niezmiernie istotnego odkrycia odnośnie faz rozwoju kościoła św. Trójcy. Okazało się bowiem, że kwadratowa wieża południowa /w fasadzie kościoła/, której mury wzniesione są do pewnej wysokości w ciosach kamiennych, a wyżej w cegle, została przebudowana. Na fakt przebudowy wieży wskazuje zachowany fundament romański z dwoma rzędami nienaruszonych w nadbudowie ciosów kamiennych o niezakłóconym wątku. Na nich wznoszą się silnie cofnięte od pierwotnej linii lica romańskiego, obecne mury wieży. Obecność cegieł w nieregularnym układzie, w przemieszaniu z ciosami, stwierdzono w partiach dolnych późniejszej nadbudowy, bezpośrednio na pierwotnym murze romańskim. Sytuacja ta świadczy jednoznacznie, że mury pierwotnej wieży romańskiej uległy zniszczeniu, a na ich miejsce wzniesiono następne, przypuszczalnie z wtórnie użytych ciosów. Zastanawiający jest również fakt, że wysokość odkrytych fundamentów wieży ma tylko 90 cm. Wydaje się, że jest to mało w odniesieniu do wieży, tym bardziej, że wysokość fundamentów południowego ramienia transeptu, usytuowanego w tych samych warunkach topograficznych, wynosi 1,2 m. Sądzić należy, że dalsze badania zachodnich partii bazyliki, pozwolą na wyjaśnienie tych kwestii.

Na całym terenie poddanym badaniom odsłonięte zostały pochówki, pochodzące z różnych okresów od średniowiecza po czasy nowożytne. Ponadto od południowo-zachodniej strony kościoła odkryto dwa nowożytne grobowce ceglane /XVII-XVIII w./.

Równoległe z badaniami archeologiczno-architektonicznymi, prowadzone są badania archiwalne, które przyniosły już bardzo istotne odkrycia odnośnie dziejów klasztoru strzelańskiego. Jak również na szeroką skalę prowadzone są badania geograficzne nad rekonstrukcją pierwotnego środowiska geograficznego Strzelna i jego regionu.

Badania w następnym sezonie skoncentrowane zostaną wewnątrz kościoła św. Trójcy.

SUBKOWY
woj. gdańskie

Uniwersytet Łódzki
Katedra Archeologii

Badania prowadzili dr Romana Barnycz-Gupieniec, dr Tadeusz Grabarczyk i doc.dr hab. Leszek Kajzer. /autor sprawozdania/. Finansowała Katedra Archeologii UŁ ze środków "Akcja Wisła". Pierwszy sezon badań. Średniowieczny dwór obronny /zamek?/ biskupów włocławskich.

Badania były działaniami komplementarnymi w stosunku do długoletnich prac terenowych prowadzonych na zamku w Raciążku koło Ciechocinka. Zmierzały one do określenia technik budowlanych stosowanych w fundacjach architek-

tonicznych znanego mecenasa Hieronima Rozrażewskiego, biskupa włocławskiego w latach 1581-1600. Wyeksplorowano dwa wykopy archeologiczne i jedną odkrywkę architektoniczną o łącznej powierzchni 15,5 m².

Wykopy I i II ulokowano przy południowej ścianie dworu biskupskiego, obecnie Zbiorczej Szkoły Gminnej. Zarejestrowano układ stratygraficzny stwierdzając, że dwór nie powstał na "surowym korzeniu", lecz na miejscu starszego /również późnośredniowiecznego/ osadnictwa o charakterze trudnym do określenia. Zadokumentowano odkryte partie fundamentów średniowiecznych. W odkrywce architektonicznej, zlokalizowanej przy północno-zachodnim narożniku budynku, zadokumentowano fundament, który połączono z przebudową dworu dokonaną przez H. Rozrażewskiego. Badania nie dostarczyły dużej ilości ruchomych materiałów zabytkowych.

W wyniku prac postawiono kilka następujących hipotez badawczych, których potwierdzenie przynieść mogą tylko prace terenowe o znacznie szerszym zakresie: 1/ rezydencja biskupia w Subkowach posiadała wyraźnie obronny charakter o czym świadczą nie tylko obecne ukształtowanie terenu, lecz i wzmianki o murze obwodowym i bramie-wieży /znane jednak dopiero z XVI-XVIII-wiecznych źródeł/; 2/ budynek dworu zbudowany został w 2 połowie XIV lub na przełomie XIV/XV wieku, równocześnie z rozbudową kościoła parafialnego /dodanie do prezbiterium korpusu nawowego i wieży/. Był to wydłużony jednotrakt o wymiarach 29,2 x 10,2 m, posiadający w przyziemiu dwie duże izby przykryte sklepieniami krzyżowo-żebrowymi; 3/ w końcu XVI wieku do gotyckiego trzonu dodano od północy pół traktu, przez co dwór osiągnął wymiary 29,2 x 13,6 m. W XIX wieku rezydencja biskupia została rozebrana, a na jej dolnej kondygnacji wybudowano budynek, użytkowany obecnie jako szkoła.

Materiały i dokumentacja znajdują się w Muzeum Archeologicznym w Gdańsku.

Badania zostały zakończone.

SZAMOTUŁY
woj. poznańskie
Pałac Górków

PP Pracowni Konserwacji
Zabytków
Pracownia Archeologiczno-
Konserwatorska
Oddział w Poznaniu.

Badania prowadził mgr Edward Krause. Finansował WKZ w Poznaniu.
Drugi sezon badań. Pałac Górków
/XV-XIX w./.

W br. zakończono badania wykopu IX rozpoczęte w 1981 r. Odkryto i zainwentaryzowano relikty murów i posadzki związanych z najstarszą fazą budowy tzw. "Pałacu" oraz przebadano warstwy kulturowe z okresu sprzed budowy "pałacu".